

ชื่อเรื่อง โครงการสถานการณ์การบริโภคอาหารหลักเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายความมั่นคงด้านอาหาร

หลักของชุมชน ตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย ก้อง เกี่ยมกระโทก, พัทธ์ชัย นวมขุนทด , อัญชัญ เกี่ยมกระโทก

คำสำคัญ อาหารหลัก, การบริโภค, ความมั่นคงทางด้านอาหาร

บทคัดย่อ

ปัจจุบันปัญหาความไม่มั่นคงทางด้านอาหารหลักของมนุษย์มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ โดยปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลก การลดพื้นที่ในการปลูกพืชอาหาร แนวคิดการค้าเชิงพาณิชย์หรือภัยพิบัติต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางด้านอาหารหลักของชุมชน เพื่อนำไปจัดทำเป็นข้อเสนอนโยบายต่อองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในทิศทางที่จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวของชุมชน ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย 12 เดือน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ผลการศึกษาได้ผลดังนี้

1.ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องความมั่นคงทางด้านอาหารหลักอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 73.68) มีพฤติกรรมปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องอาหารหลักอยู่ในระดับบ่อยครั้ง (ร้อยละ 51.52) มีความรู้ในการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดโรคในพืชและสัตว์อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 49.86) ชุมชนส่วนใหญ่นิยมบริโภคอาหารที่มีในท้องถิ่นและเน้นอาหารที่หาได้ตามฤดูกาล

2.อาหารที่ชุมชนบริโภคมีความหลากหลายชนิด โดยชนิดที่ชุมชนมีศักยภาพในการผลิตได้คืออาหารกลุ่มที่เป็นผลผลิตทางการเกษตร โดยพบว่าในช่วงฤดูกาลผลิตจะมีการนำอาหารกลุ่มนี้เข้ามาจากต่างชุมชนในปริมาณน้อย ส่วนนอกฤดูกาลผลิตปริมาณการนำเข้าจะเพิ่มมากขึ้น ส่วนประเภทอาหารที่ชุมชนต้องพึ่งพิงจากภายนอกชุมชนคืออาหารกลุ่มเนื้อสัตว์ อาหารกระป๋อง อาหารสำเร็จรูป เครื่องปรุงรส อาหารสำหรับเด็กเล็กและอาหารทะเล

3.ด้านความปลอดภัยของอาหารที่มีจำหน่ายในชุมชนพบว่า จากการสุ่มตรวจการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในอาหาร พบการปนเปื้อนของยาฆ่าแมลง สารฟอรัมาลิน และสารเคมีทางการเกษตรอื่นๆ

ทุกครั้งที่มีการสุ่มตรวจอาหาร โดยพบว่าตัวอย่างอาหารที่มีการตรวจพบการตกค้างของสารเคมีดังกล่าวมีทั้งอาหารที่นำเข้ามาจากต่างชุมชนและอาหารที่ผลิตได้ในชุมชนเองด้วย

4.ด้านแหล่งที่มาของอาหารในชุมชน จากผลการวิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ อาหารที่ผลิตได้เองในชุมชน และอาหารที่นำเข้ามาจากต่างถิ่นในรูปของสินค้า เพื่อนำมาจำหน่าย ส่วนอาหารที่ผลิตได้เองในชุมชนมีทั้งที่ครัวเรือนสามารถผลิตบริโภคได้เองและเป็นผลผลิตในชุมชนแต่ครัวเรือนต้องซื้อ

5.ข้อมูลสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหารหลักของชุมชน ซึ่งเก็บข้อมูล 3 ครั้ง จากแบบสัมภาษณ์ตามช่วงฤดูกาล คือ ต้นฤดูฝน กลางฤดูฝนและฤดูหนาว และแบ่งครัวเรือนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มฐานะยากจน ฐานะปานกลางและกลุ่มฐานะดี พบว่ากลุ่มฐานะยากจนจะมีสถานการณ์ความมั่นคงทางด้านอาหารหลักอยู่ในระดับต่ำทั้ง 3 ฤดูกาล กลุ่มฐานะปานกลางจะอยู่ในระดับมากยกเว้นในช่วงต้นฤดูฝนที่อยู่ในระดับต่ำ และกลุ่มที่มีฐานะดีจะมีสถานการณ์ความมั่นคงทางด้านอาหารหลักอยู่ในระดับมากทุกฤดูกาล

6.การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านความมั่นคงทางด้านอาหารหลักของชุมชนเพื่อเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยเนื้อหาที่ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านฐานการผลิต ทรัพยากรการผลิตและปัจจัยที่ใช้ในการผลิต ด้านความปลอดภัยของอาหารในชุมชน ด้านความเพียงพอของอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน และด้านการเข้าถึงอาหาร

ผลที่ได้จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารหลักให้กับชุมชนเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาในระดับพื้นที่ จะต้องให้ความสำคัญและมีนโยบายที่ชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการทบทวนแผนพัฒนาที่อาจส่งผลกระทบต่อความไม่มั่นคงทางด้านอาหารหลักของชุมชนที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว รวมถึงการแสวงหาหน่วยงานที่จะช่วยเสริมศักยภาพของท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการต่างๆ ได้ ในด้านของประชาชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรเริ่มจากการพึ่งตนเองด้านอาหารหลักให้มากขึ้น การวางแผนเพื่อการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการโดยเพิ่มศักยภาพของครัวเรือนทั้งในด้านความหลากหลายในการผลิตและกระบวนการผลิตที่ปลอดภัย รวมถึงการร่วมกันอนุรักษ์แหล่งอาหารทางธรรมชาติที่มีในชุมชน เช่น ป่าชุมชนหรือแหล่งน้ำ ดังนั้นประชาชนจึงควรได้รับการส่งเสริมความรู้เรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน กระบวนการผลิตที่ปลอดภัยหรือทางเลือกในการผลิตเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารหลักและการเสริมสร้างเจตคติต่อตนเองในเรื่องการพึ่งตนเองด้านอาหารหลัก

Title Main Food Consumption Situation to Stipulate Food Security Policy of Community;

Sumnaktakraw Sub - District, Teparak District, Nakhon Ratchasima Province

Author Kong Khemkratoke, Pitak Noumkhantod, Unchan Khemkratoke

Keywords; Main Food, Consumption, Food Security

Abstract

Recently, non food security problem of main food of a human tends severely go up , and had an affected on the quality of life of a human. The problem was aforementioned from many from the causes, such as, the expansion goes up of people world amount, area reduction of food plants growing, business manner idea takes or the disaster is all. This research aimed to studies about the community' s food security evident and policy proposals make presents to an organization administrates Tum-bol to use engaged to make the develop planning of the locality to decrease this problem of the community. The research operates in 12 month by action research model.

The study results as follows;

1. The population had the knowledge about food security at high level (73.68 percentage), behavior at many times level (51.52 percentage), the knowledge about the chemicals used to protect and control the plants and animals disease at moderately level (49.86 percentage) and the community majority percentage like to consume the food that they had in the local in any seasons.

2. There were very diver kinds of food that the community consumes. Agriculture products were the kinds of food that they can manufacture in the area. But another, meat, can food, readymade, seasoning, baby food and sea food that they can't, so that they must bringing from the another local.

3. From randomized checks about the dangerous chemical contaminated of the food which sell in community. They found; insecticides, formalin substance and agricultural chemical contaminated in sample test. Most of contaminated food samples came from both of the differ community and the food that they can produce in community.

4. About of the original sources of food that the community consume. From the research result can distribute in 2 groups; 1) the food that community can produce by oneself and 2) import from another

local in produce for selling form. And they had 2 kinds of food that the local can produce, the household can produced and consumed by one-self once and another they must to buy.

5. Main food security situation data of community that data collection from interview in 3 time, 1) raining beginning, 2) raining and 3) winter. The household are goes to 3 groups divided from their economics ; poor, moderate and good group. In poor group; the main food security situation at low level in 3 time, moderate group; at abundantly level except in the rainy beginning at low level and the good group they had the situation at the abundantly level in every time.

6. Community's main food security policy proposals for present to the organization administrate Tumbol as follows in to 4 issue; 1) resource and factors for product, 2) community' s food safety, 3) the enough side of food for household and community and 4) food appreciate.

The research result show that, it very famous to operate to security of main food for community, especially the local organization governs. Because they are an institute to set up policy and development plan. They must gave precedence and had distinct both of short-term policy and the lengthy, and revision the develop plans that may be had an effect to the security about of the main food of community in long term. Include institute seeking that can empowerment and help to add the latency of the locality for proceed all project. In people side, necessity very much to relying on oneself beginning about of main food, planning for the enough production in the requirement by enhance the latency of household in the sense of the variety in the production and the procedure produce the safety zone. Include accompanying with conserves food natural place in the community, such as the community forest or source of water. So that people should have to encourage the knowledge about to using natural resources permanently, the safety procedure produces or the choice in the production for the stability of main food and addition the attitude to relying on oneself about of the main foods.